

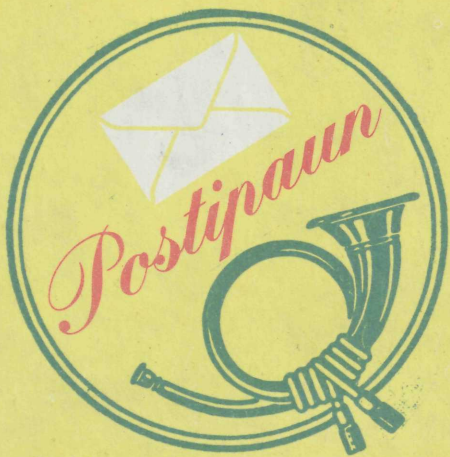

NR.10

TÄHEKE

ISSN 0134—2266

1986

Kooli

Kiirel sammul astun teel,
praegu varahommik veel.
Hästi ruttu kooli jõuan,
vaikust siis ma endalt nõuan.
Panen koolimütsi varna,
oma kotti ise kannan.
Siis kui tuleb õpetaja,
kohe mängu lõpetan ma.

INES KILUSK,
Põlva Keskkooli
II klassi õpilane

«Kaks»

Kui paha hinne on see paks
igavene küürus «kaks».
«Kahte» meist ei taha keegi,
pisar silmis, paha meelgi.

Oleks päevikus vaid hinded head,
tuleks õpetaja, silitaks mul pead.
Siis ma oleks ikka tubli laps,
rõõmus, viisakas ja kraps.

EVALI MÜLTS,
Paide 3. Keskkooli
IIIb klassi õpilane

Direktor ja lilled

ELJU MARDI

Vene keele tunni eel oli kaheksandas klassis täielik vaikus. Oodati õpetajat, korraldati õppetükke. Tulemas oli ju direktor ise.

«Mis sa tuubid!» müksas Gennadi Jüri.
«Jäta järele, las ma vaatan tüki üle. Tead küll, et see mees juba nalja ei tee,» vastas Jüri. Sealt ta tuligi, veidi kühmus ja muigel näoga nagu alati.

Direktor tervitas õpilasi ja heitis siis hindava pilgu klassiruumile.

«Miks teil lillevaasid tühjad on?» küsis ta. Keegi ei vastanud.

«Siiri, ole hea ja mine too kooliaiaast priimulaid,» palus ta Siirit.

Kooliaed oli nagu õitemeri. Missugused neist on küll priimulad, mõtles Siiri pingeliselt.

Mida ei tea, seda ei tea. Ja läheduses polnud kedagi, kellelt nõu küsida.

Siiri läks õnnetuna klassi tagasi.

«Direktor, ma ei tea, missugused lilled on priimulad.»

«Lähme,» ütles direktor Nagel rahulikult.

Ta koputas kolmanda klassi uksele, vabandas õpetaja ees ja palus lubada välja ühe väikese tüdruku.

«Saa tuttavaks. See tüdruk on minu loodusloomingi liige,» ütles ta Siirile. Siis pöördus tüdrukufirtsu poole: «Ole hea ja mine näita sellele suurele tüdrukule, missugused lilled meie kooliaias on priimulad.»

«Küll mul oli tookord piinlik selle pisikese tüdruku ees,» tunnistas Siiri hiljem ja lisas: «Aga direktori peale olin pahane.»

Nüüd on Siiri ja paljud teisedki õpetaja Nageli õpilased talle tänulikud. Mitmed lilled, pöösad ja puud said nime, kuju, värvi ning muutusid nende jaoks ilusaiks.

Illustreerinud REGINA LUKK

Joonistanud PRIIT SIMSON
Elva Keskkoolist

Kiisu

Kiisu aias hiiri püüdis,
näugudes ta neid vist hüüdis.
Tule lähemale, kiisu,
meie armas väike Miisu!
Küüned on sul nagu nõelad,
kartku neid nüüd koerad õelad.
Aia hiire kätte sai
meie kiisu väga pai.

OLIVER TOMINGAS,
Vändra Keskkooli
1b klassi õpilane

Õunapommid

Täna lõunaks õunapomme
ema mulle küpsetab.
Et ei tuleks tühjast jonnii —
suhkrut peale riputab.

Õunapommid, põsed pruunid,
vaagnal reas on ootamas.
Juba lõppevadki tunnid,
olen koju ruttamas.

Kas on maitavad õunapommid?
Kohe tahan proovida.
Ei ma nüüd küll enam jonnii,
muud ei oska soovida.

MERILIN KERSON,
Lihula Keskkooli
1Va klassi õpilane

Koerakutsikad

Mu koeral kümme kutsikat,
nii armsad on nad õuel.
Kui mul on külmavärinad,
siis pistan mõne põue.

KERTU-PIRGIT RUUS,
Tallinna 7. Keskkooli
111a klassi õpilane

Tabletijutt

MIDA TEHAKSE LAPSEGA, KELLELE HAIGUS ON KÜLLA TULNUD! TEADAGI MIDA. JOODETAKSE TULIST TEED, PANNAKSE SINEPIPLAASTRIT JA KUUMUTATAKSE JALGU. JA MUIDUGI ANTAKSE ROHTU. ÜSKORD OLII VÄIKEVEND HAIGE. EMA KUTSUS TEDA KÖÖKI ROHTU VÕTMA, AGA ISE ENNE PROOVIS NATUKE, MIS MAITSEGA TABLETT ON.

VEND TULI JA UURIS KOHE: «KAS ON MÖRU TABLETT!»

«EI OLE,» ÜTLES EMA, «ÜLDSEGI EI OLE MÖRU.»

«KAS ON SIIS KIBE!» KÜSIS VEND.

«EI OLE, EI OLE,» RAHUSTAS EMA, «VÕTA JULGESTI!»

KUID VEND EI JÄÄNUD RAHULE. «ON TA SIIS HAPU!» KÜSIS TA UMBUSKLIKULT.

«EI OLE HAPU KA,» VASTAS EMA, «SEDA TABLETTI ON HEA VÕTTA, SEL EI OLEGI MAITSET.»

KÜLLAP NÜÜD EMA ARVAS, ET VEND RÖÖMUSTAB JA TABLETI OTSEMAID ALLA NEELAB, KUID LÄKS HOOPIS VASTUPIDI!

«MA EI TAHA SEDA TABLETTI,» NUUKSATAS VEND JA HAKKAS PEAAEGU NUTMA. «MA KARDAN, KUI TAL MINGIT MAITSET EI OLE!»

Iga laps tahab, et tal oleks oma salakoht, mida keegi teine ei tea. Iga laps tahab veel rääkida emaga salajuttu, mida keegi muu ei kuule.

Vanemal õel on oma salakoht ja seal on tal palju sala-asju.

Vennal on ka salakoht, aga temal on alles vähe sala-asju.

Nooremal õel oma salakohta veel polegi ja sala-asju ka mitte.

Kuid selle eest meeldib temale kõige rohkem emaga salajuttu rääkida.

Oh, kui naljakalt ta seda teeb! Tema ei pane oma suud ema kõrva juurde, vaid paneb oma kõrva vastu ema kõrva ja sosistab siis. Ema niiviisi hästi ei kuule, küsib tavaliselt mitu korda üle, aga on

Magusajutt

MAAILMAS ON PALJU MAGUSAID ASJU. KUID MIS ON KÕIGE MAGUSAM? «KÕIGE MAGUSAM ON ARBUUS,» ÜTLEB VEND, NII ON TA ALATI ARVANUD.

«ŠOKOLAAD ON KÕIGE MAGUSAM,» NAERAB NOOREM ÕDE JA TALLE TULEB ŠOKOLAADIMAITSE SUHU.

VANEM ÕDE MÕTLEB HULK AEGA: SUHKUR ON MAGUS, PIRNID ON MAGUSAD, TORT ON MAGUS. NII PALJU ON MAGUSAT, KUID MIS ON SEE KÕIGE-KÕIGE...!

«EMA, ÜTLE SINA, MIS ON MAAILMAS KÕIGE MAGUSAM?» PÄRIVAD LAPSED.

EMA EI KÕHKLE, TEMA TEAB VASTUST KOHE. TA NAERATAB: «KÕIGE MAGUSAM ON UNI.»

«UNI!» KORDAVAD LAPSED IMESTUSES JA ARUSAAMATUSES. MISMOODI UNI! KUIDAS SAAB UNI OLLA MAGUS JA VEEL KÕIGE MAGUSAM? MAGUSAM KUI ARBUUS, ŠOKOLAAD, SUHKUR? «EI USU,» ÜTLEVAD NAD.

«KUI ÜKSKORD SUUREKS SAATE JA TEIL ENDIL VÄIKESED LAPSED ON, KÜLL SIIS NÄETE JA USUTE,» NAERATAB EMA JÄLLE JA HAIGUTAB.

jutt

siiski väga rahul.

«Miks sa talle ei õpeta, kuidas salajuttu õigesti räägitakse,» küsib vanem õde, «see on ju nii lihtne!»

Aga ema ütleb, et ta ei raatsi, sest keegi teine ei oska nii imetoredasti salajuttu puhuda. «Las räägib niikaua, kuni ise märkab,» arvab ta.

Juba tulebki noorem õde, paneb emaga kõrvad kokku ja sosistab: «Ma olen praegu hea ja lahke printsess, ma mängin nii.»

«Väga tore,» sosistab talle ema vastu. Noorem õde hüpleb minema, kuid mõtleb ümber ja tuleb poolelt teelt tagasi. «Aga sina oled veel parem,» sosistab ta uuesti, «sina oled kõige heam!»

Harjumused

KAJA PRÜGI

«NÄE, MIS MUL JUHTUS,» KURTIS KOOLIST KOJU JÕUDNUD JAANA. TEMA VALGETEL SUKKPÜKSTEL OLID INETUD TOLMUKRIIPSUD. «KUS SA KÜLL NIIMOODI KUKKUSID!» KURVASTAS EMA. «EGA MA KUKKUNUDKI,» ÜTLES JAANA. «MA KRATSISIN SEDASI. ÜHE JALAGA ÜHT SÄÄRT JA TEISE JALAGA TEIST SÄÄRT. ALLES PÄRAST TULI MEELDE, ET MUL ON TOLMUSED SUSSID JALAS.» «TOHOH, KAS SUL SIIS JALAD SÜGELESID!» MURETSES EMA. «NÄITA, KAS MINGI PUTUKAS ON SÖÖNUD VÕI!» «EI,» KEHITAS JAANA ÖLGU. «MUL ON LIHTSALT SELLINE HARJUMUS!»

Söögiisu otsimas

TIIT BIRKAN

Ühel hommikul ei tahtnud Indrek süüa. Küll keelitas vanaema teda ja pakkus seda ning teist, aga poisile ei maitsenud ükski pala.

«Sinu söögiisu on täitsa kadunud,» imestas vanaema. «Peame selle üles otsima.»

Pärast sööki seadsidki nad endid minekule. Vanaema võttis kaasa väikese korvi.

«Kas see on söögiisu jaoks!» päris Indrek.

«Siia paneme seemned,» sõnas vanaema. «Ja sinu söögiisu ka, kui üles leiame. Küsime iga vastutuliija käest, mõni ikka teab.»

Trepil põõnas kass Kiu. «Kiisu-kiisu, kas sa pole näinud meie lapse söögiisu!» küsis vanaema.

Kass aga pilutas ainult silmi ja väärutas laisalt pead. Värava juures hüples Pontu. «Pontu, kas sina ehk tead, kuhu meie Innu söögiisu kadus!» küsis vanaema jälle.

Pontu hakkas haukudes karglema, nagu tahaks öelda: «Tean küll, miks ei tea! Võtke mind kaasa, küll ma juhatan!»

Aga vanaema ei uskunud.

«Kipud niisama meiega metsa. Peame sind veel rihma otsas talutama...»

Indreku jaoks võttis vanaema kaasa plekkkruusi. «Siia sisse võid mustikaid korjata,» seletas ta.

Natukese aja pärast jõudsid nad metsa. Seal oli

väga tore olla. Puukstel sädistasid linnud. Kuivanud kuuse tüvel toksis kirju rähn. Indrek küsis rähnilt, kas too pole tema söögiisu näinud. Aga rähn ei mõistnud poisile midagi kosta. Öitsva kanarbiku kohal sumises kimalane. Kuid temagi ei teadnud Indrekut juhataada. Ühe põõsa juures kuulis Indrek imelikku sahinat ja kui ta läks asja uurima, kostis sealt vihast podinat.

«Siil! Vanaema, ma leidsin siili!» hüüdis Indrek. «Siilionu, kas sa tead, kus mu söögiisu on!»

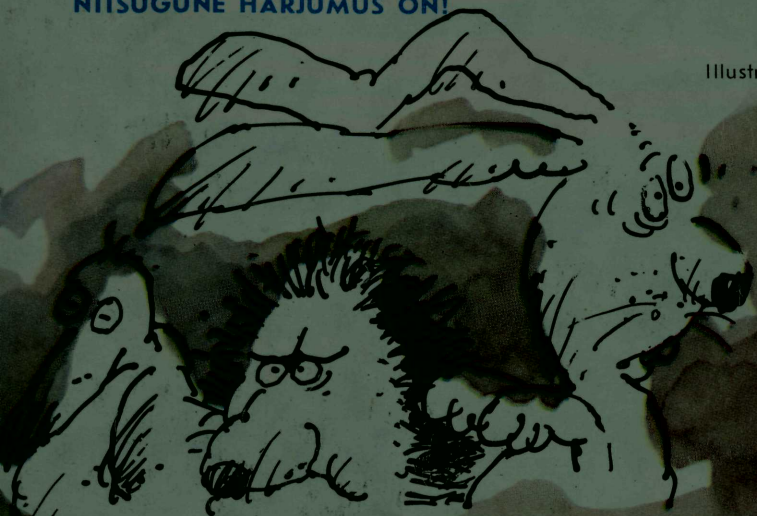
Siil ainult turtsatas pahaselt, nagu öeldes: «Jätke mind rahule oma söögiisuga! Mul on küllalt tegemist, et iseenda söögiisu rahuldada!»

«HI-HII,» NAERIS NOOREM ÖDE MARI JA KEKSIS JALALT JALALE.
«JAANAL ON HARJUMUS! JAANA KRATSIB OMA SÄÄRI!»
«MIS SA PARASTAD,» PAHANDAS EMA. «YAAT, MILLISED SINU SUKK-
PÜKSID KOJU TULLES OLID — PUHA PORIPRITSMEID TÄIS! SINUL
ON VIST HARJUMUS PORILOIKUKES PATERDADA.»
MARI EI VASTANUD MIDAGI, NOHISES AINULT OMAETTE.

JÄRGMISEL PÄEVAL, KUI JAANA JA MARI HAKKASID KOOLI MINE-
MA, TULID NEILE MÄÄRDUNUD SUKKPÜKSID MEELDE.

«OI, PEAB HAKKAMA KAPIST UUSI OTSIMA,» ARVAS MARI.
«OOTA,» ÜTLES JAANA. TA LIPSAS VANNITUPPA JA TÕI NÖÖRILT
ENDA JA MARI EILSED SUKKPÜKSID. EMA OLI NEED VEEL ÖHTUL
ENNE MAGAMAMINEKUT PUHTAKS PESNUD. KÜLL ON HEA, ET EMAL
NIISUGUNE HARJUMUS ON!

Illustreerinud HILLAR METS

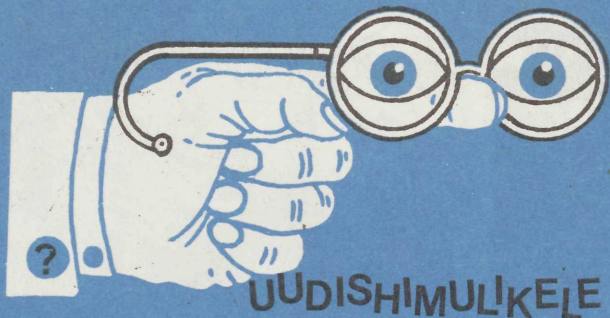
Viimaks jõudsid nad paika, kus kasvas palju kukeseeni. Vanaema hakkas neid korjama. «Korja sina mustikaid,» ütles ta Indrekule. Indrek noppis marja siit, teise sealt, kuid enamasti pistis need kruusi asemel suhu. Siis lonkis ta veidike kaugemale. Ümberringi oli palju huvitavat. Kuused kõigutasid latvu, haavad vabistasid lehti. Sisalik soojendas ennast kännul. Tasane krabin köitis Indreku tähelepanu. Siis märkas ta oravat, kes jooksis mööda männitüve. Poissi nähes kadus loomake tüve taha ning piilus sealt. Indrek tegi tiiru ümber puu, kuid ikka püsis orav teisel pool tüve. «Orav, kuule orav, ega sa minu söögiisu pole

näinud!» päris ta siis. Orav kätsatas paar korda naljakalt ja hüppas naaberpuule. Kui poiss vanaema juurde tagasi jõudis, oli vanaemal seenekorv peaaegu täis. Indrekul oli aga marju vaevalt pool kruusitait. «Kus sa käisid!» küsis vanaema. «Otsisin söögiisu.» «Kas leidsid!» «Ei.» «Hakkame siis koju minema,» sõnas vanaema. «Vahest leiame selle koduteel üles.» Jänes lippas üle tee, temalt ei jõudnud Indrek midagi küsida.

Koju jõudes tundis Indrek äkki, et kõht on tühi. Ta ütles seda ka vanaemale. Vanaema asetas kärmesti panni tulele ja hakkas seeni praadima. Siis soojendas ta veel hommikust kartuliputru. Suurivaevu jõudis Indrek ära oodata, millal söök valmis saab. Kui vanaema toidu lauale pani, hakkas ta kohe sööma. «Su söögiisu on vist tagasi tulnud,» arvas vanaema.

Indrek jäi mõttesse. Ta ei suutnud kuidagi meenutada, millal söögiisu tagasi tuli. Kas siis, kui ta oravaga vestles? Või siis, kui ta jänest nägi? Või ehk veel varem!

UUDISHIMULKELE

MIS ON EKVAATOR!

Küllap oled gloobust uurides tähele pannud, et sinna on tõmmatud palju jooni. Laiusjooned (ehk rööbikud, paralleelid) näitavad lääne-ida suunda. Keskmise laiusjoone on kõige pikem ja seda nimetatakse ekvaatoriks. Ekvaator asub mõlemast poolusest võrdsel kaugusel ning jaotab Maa mõtteliselt põhja- ja lõunapoolkeraks. Ekvaatori pikkus on umbes 40 tuhat km. Ekvaatori läheduses asuvad maad on tavaliselt kõige soojemad. Maailmas on üle saja riigi, kus ka nääride ajal on kuumad ilmad. Mida kaugemale ekvaatorist, seda külmemaks kliima muutub.

KUI PALJU RIIKE ON MAAILMAS!

Maakera on jaotatud piirkondadeks, mida nimetatakse riikideks. Kaht ühesugust riiki maailmas ei ole. Mõned on suuremad, teised väiksemad. Ühtedes elab rohkem, teistes vähem inimesi. Mõned riigid on võimsad ja rikkad, mõned aga väga vaesed. Praegu ulatub riikide arv maailmas ligi 170-ni. Uusi noori riike tekib pidevalt juurde. Kõige vanem riik on Iraan, varasema nimega Pärsia. See Aasia edelaosas asuv riik on juba üle kahe ja poole tuhande aasta vana. Kõige noorem riik on saareriik Aasias — Brunei. Tema on vaid kaks aastat vana.

Marjakorv

PEEP ILMET

ÜKS ÕUDSELT MÕNKA MAASIKAS,
JA MESIMAGUS MUULUKAS,
JA JURAKAS, OI MURAKAS,
JA MUSIMÄÄRIJA MUSTIKAS,
JA SINININA SINIKAS,
JA VILLU VARJUND VAARIKAS,
JA PÄEVAPALGE PALUKAS,
JA MARU MÖRU PIHLAKAS,
JA PILLA-PALLA LILLAKAS,
JA JÖLE HAPU JÖHVIKAS.
ET MARJULKÄIK SAI RUTUKAS,
JÄI PÄRIS PÕHJA PUTUKAS.

Kus keegi elab

KALA ELAB VEES,
SÄÄL TUNNEB END KUI KALA VEES.
TAL UJUPÕIS ON KÕHUS.
ÜLAL TAEVAS LINNUTEE,
LINNULUUD ON ÕONSAD SEEST.
LIND LENDAB KÕRGEL ÕHUS.
LOOM LONGIB MAAL.
MAADLIGI TEMA ENDA KAAL
TA ELUAJAKS RÕHUB.
ON LOOM KA VAAL.
ET OLLA MAAL,
LIIG SUUR ON TEMA KOGUKAAL.
TA KAAL ON TÕESTI TÕHUS.
NÄE, ELAB VAAL KUI KALA.

VIIVI LUIK **Masin**

Sa ütled küll, et MASIN on kõigest kõige etem, kuid siiski tema võimsus on ainult silmapete.

Ta ära sind EI TUNNE, EI IGATSE, EI OOTA. Kui TEHAS ainult tahab, võib teda juurde TOOTA.

Ma arvan ka, et MASIN on kasulik ja ilus, kuid alati pean meeles, et ta ei ole ELUS.

ENO RAUD **Mis saiaist sai?**

LAUAL SEISIS LAUASAI.
LAUAL SEISIS KAUA SAI.
MIS SEST SAIAS
LÖPUKS SAI?
LÖPUKS SAI
VIST OTSA SAI.

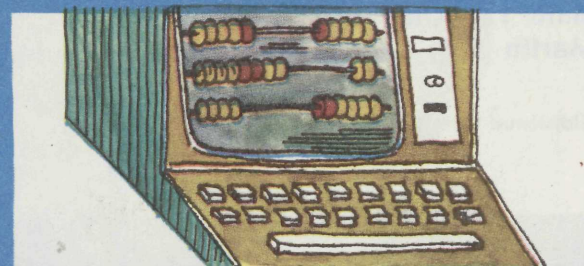
MILLAL EHITATI ESIMENE ARVUTUSMASIN?

Kõige vanem arvutusvahend, mille loodus ise inimesele on andnud, on inimese käsi. Paljude keelte arvsõnad näitavad, et ürginimese arvutusvahendiks olid põhiliselt sõrmed.

Üle 400 aasta tagasi tunti juba arvelauda. Arvelaud võeti kõigepealt kasutusele Venemaal. Esimene nelja tehet — liitmist, lahutamist, korrutamist ja jagamist sooritav masin mõeldi välja üle 300 aasta tagasi Saksamaal. Kuid selle masina joonised hävisid tulekahjus ja ei olegi teada, kas see valmis ehitati.

Paarkümmend aastat hiljem — 1642. aastal — leiutas ja ehitas prantsuse tolleaegne kuulus teadlane B. Pascal arvutusmasina, et aidata oma maksuametnikust isa. Kaheksa tema ehitatud arvutusmasinat on tänapäevani säilinud.

Kulus veel peaaegu 300 aastat, kui inimene mõtles välja raali — kaasaegse arvuti.

KAS ARVUTI OSKAB TÖLKIDA?

Oskab küll. Esimest korda tõlkis arvuti 1954. aastal teksti inglise keelest vene keelde. Tõlkimisel kasutas arvuti 250-sõnalist sõnastikku. Tol ajal tegi arvutitehnika oma esimesi samme. Leiti, et arvuti sobib tõlkimiseks küll, kuid inimene saab selle tööga siiski paremini hakkama, eriti siis, kui on tegemist sõnadega, millel on mitu tähendust.

Tänapäeval on arvutid muutunud täiuslikumaks ja arvatakse, et kogu maailmas võidakse masina abil tõlkida 20 erinevast keelest.

Masintõlget kasutati 1976. aastal Nõukogude Liidu ja Ameerika Ühendriikide ühise kosmoselennu ajal.

SM

Tean üht poissi ja viit täiskasvanut, kes selle loo pealkirja õigesti ära mõistavad. Küsisin selgitust Martin Kenkmaa käest.

««SM» tähendab loomulikult süstamatka,» tuli kiire vastus. Tavalisel kooliajal on ta Tallinna 27. 8-klassilise Kooli 4.b klassi õpilane. Aga kui oled ikka päev otsa isaga koos umbes 30 km sõudnud, siis võid endale väikest lõdvestust lubada. Süstasõit kulges Lätimaal mööda Koiva jõge. Nädalaga läbiti ligemale 170 km.

Martin tegi sel matkal palju asju esimest korda: istus süsta,

sõudis võrdselt isaga ja ööbis telgis. Ometigi pole ta mingi algaja rännumees. Ühepäevaseid matku on ennegi tehtud. Eelmisel aastal käis Martin Noorte Turistide Maja matkaringis. Seal said selgeks telgi püstitamine ja lõkke tegemine. Martin oligi kogu matkaaja tähtsas lõkkemeistri ametis. Sõltus ju temast, kui kiiresti supp keema läheb. Eriti hästi maitses talle enda püütud kaladest valmistatud uhhaa. Koiva jõgi kulgeb läbi Gauja rahvuspargi. Martinile jäid meelde kõrged liivakaldad ja vaikus. Rahvuspargis on matkajatele palju mõeldud. Kaldaäärtes olid tähistatud laagrikohad, lõkkeplatsid ja palkidest kokkulöödud toredad söögilauad. Enne laagripaigast lahkumist korjas Martin prahi kokku ja põletas ära või mattis maa sisse. Nii on järgmistel puhkajatel tore tulla. Koiva on rahulik jõgi. Mõnes kohas tuli sõita läbi kärestiku. Hea, et isa oli tüürimees. Aerud pidid siis küll kiiresti ja isa omadega korruga käima. Ema ja isa ütlesid pärast, et Martin oli päris mehe eest väljas. Seda oli uhke kuulda küll. Ema ja isa lubasid, et seitsme aasta pärast, kui väikevend Tõnis on 10 ja Martin 17-aastane, tullakse matkale nii, et poisid on kahekesi süstas. Aga küllap käiakse süstasõitudel ennegi. Järgmiseks suveks juba plaanitaksegi mõni raskem veetee ette võtta.

Pildistanud ENE KENKMAA

VIIVI VARIKSAAR

Indrek ei tea veel, kelleks täiskasvanuna hakata. Sai ta ju alles sel sügisel koolipoisiks. Janika käib koolis juba teist aastat. Temale meeldiks õppida loomaarstiks. Nende hallivöödilise kassi Iiti on seni küll terve olnud. Janika arvab siiski, et igaks juhuks oleks hea osata teda ravida.

Nende isa Valentin Sander unistas poisikesena tule-
tõrjuja ametist. Ta elas tollal pritsimaja kõrval. Oli põnev vaadata, kuidas pikkade redelite ja voolikutega autod kihutasid sireenide unnates tuld kustutama. Juhus nii, et Indreku ja Janika isast siiski tule-
tõrjujat ei saanud. Teda hakkas huvitama üks teine amet, vähe-
masti niisama vajalik ja tähtis kui tule-
tõrjuja oma. Ta otsustas Tartu ülikoolis arstiks õppida. Temast sai när-
viarst. Janika ja Indrek teavad, et inimese kehas naha all on peidus närvid. Tähtsamad nendest on peas ja selgroos. Närvid aitavad meid kõiges. Ilma närvideta ei saaks me naerda ega nutta, mõelda ega rääkida. Meie silmad ei näeks. Kõrvad ei kuuleks ka kõige valjemat müra. Keel ei tunneks maitset ega nina lõhnu. Närvideta me ei saaks joosta, hüpata, laulda ega joo-
nistada. Me ei saaks magada ega näeks une-
nägusid.

Närve leidub inimese kehas kõikjal. Seetõttu võivad need ka kergel kukkumisel või põrutusel viga saada. Kõige õrnem on inimese pea. Kui pea sees olevad närvid saavad viga, tuleb arstidel palju vaeva näha, enne kui laps jälle terveks saab.

Valentin Sander on Tallinna Kliinilise Lastehaigla närvi-
osakonna juhataja. Närviosakonnas on kaheksa palatit neljakümnele lapsele. Kahjuks ei seisa ükski voodi tüh-
jana. Kõige väiksemad lapsed, keda Janika ja Indreku isa ravib, on kolmeaastased, kõige suuremad juba neljateistkümnesead. Mõnikord on Valentin Sander val-
vearst. Siis töötab ta ka öösel. Kõige sagedamini satuvad ööajal haiglasse lapsed, kes on söönud täis-
kasvanutele määratud arstirohtu. Mõned ilusad vär-
vilised tabletid on väikeste kompekkide moodi. Neid süüa on aga väga ohtlik. Tablett, mis ravib terveks isa, ema või vanaema, võib lapse haiglasse tuua. Lastehaiglas peavad kaua lamama ka need lapsed, kes on liiklusõnnetuses kannatada saanud.

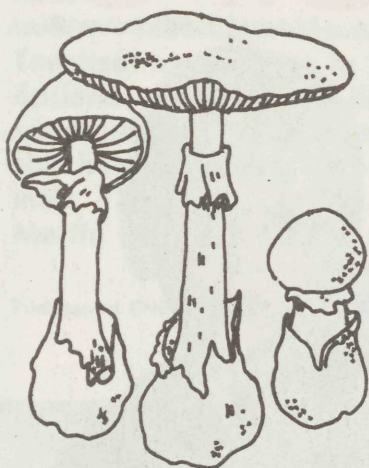
Janika ja Indreku meelest on kõige toredam, kui isa on tööst vaba ja nendega kodus. Suvel sõidetakse koos jõeäärsele maamajja. Talvel suusatatakse ja min-
nakse võimlema rahvaspordiklubisse. Isa oskab hästi teha ka paljusid kodutöid. Talvel käis Indrek koos isaga metsas puid saagimas. Isa keetis siis maitavat herkuloputru. Janika meelest oskab isa valmistada õuntest ja ploomidest head kompoti.

Meie isa on arst

Janika, Indreku ja Valentin Sanderiga ajas juttu
AET KUUSKEMAA

Pildistanud JÜRI KUUSKEMAA

Valge kärbseseen.

KÄRBSeseen

Nägin oma lapse lasteaiapeol näidendit. Oravapoiss tuli metsast suure korvitäie seentega. Talle juhtus vastu siilionu. Orav näitas uhkelt oma saaki — erepunaste valgetäpiliste kübaratega seeni. «Need olid kõige ilusamad seened, sellepärast korjasin,» seletas ta. Siilionu aga kukkus pragama: «Need on ju mürgiseened. Kui sa neid sööd, hakkab sul kõht koledasti valutama. Viska kohe minema!» Milline punane kärbseseen välja

Punane kärbseseen

Pildistanud HENDRIK RELVE

näeb, saab laps teada tavaliselt juba enne seda, kui ta koolis käima hakkab. Punane kärbseseen on meie metsades leiduvate tuhandete seeneliikide seas kõige tuntum, kuulus kui mürgiseene musternäidis. Kui olin kord ise väike, pärsin vanemalt, mismoodi kärbseseen mürgine on. «Kui panna tükid taldrikuga lauale ja kärbsed neid söövad, siis nad surevad. Sellest kärbseseen oma nimegi on saanud,» seletas vanema.

Kuidas kärbseseene mürgisusega lood tegelikult on? Kärbsed seen ehk tõesti tapab, aga et mõni inimene seetõttu surnud oleks, pole teada kusagilt. Seeneteadlaste järgi kuulub kärbseseen nõrgalt mürgiste seeneliikide hulka. Rohkem mürki on kübaranahas, valgeis ebemeis, jala alumises osas. Kui punasest kärbseseenest mürgitatakse, siis ei hakka valutama mitte kõht, vaid läheb segi pea. Aga kui kübaralt nahk koorida, siis pole seen enam peaaegu mürgine. Seda on proovitud. Kooritud kübaraid on praetult söödud, ilma et mingeid halbu tagajärgi oleks tekkinud. Muidugi ei taha ma öelda, et punast kärbseseent tuleks süüa hakata. Aga tasub mees pidada, et meie metsades kasvab temast palju ohtlikumaid mürgiseeni. Tõeliselt eluohtlikud on punase kärbseseene hulga tagasihoidlikuma välimusega sugulased — valge ja roheline kärbseseen. Inimesi, kes neid kogemata söönud, on Eestimaal tõesti surnud. Millised need seened välja näevad?

Valge kärbseseen on üleni valge, roheline kahvatrohekas. Aga kindlamaks tunnuseks on see, et neil on üheaegselt olemas nii rõngas kui ka tupp. Rõngas on selgesti näha seenejala ülemises osas. Tupest paisab maa seest välja vaid ülemine äär. Seene tupp on just nagu pott, mille seest seenejalga välja kasvab.

Kui näed metsas seent, millel on olemas nii rõngas kui ka tupp, võid olla kindel, et su ees seisab mingisugune kärbseseene liik. Milline just, polegi oluline. Jäta seen igaks juhaks korjamata. Kui aga tunned juba eemalt ära hästi tuttava kärbseseene, siis juurde minna ja jalaga põrutada ei maksa. Teist nii värvirõõmsat seent meie looduses pole.

HENDRIK RELVE

Linnud

Käsitöölehel on kuus erinevat lindu. Lõika linnud ja puuksad mööda pidevat joont välja. Linnu tiibade juures tee pideva joone kohale sisselõiked, et hiljem murdmisel tiivad ulatuksid kehast kaugemale. Eriti tähelepanelik ole vääveltukaan ja toko juures, kus sisselõige on erikujuline. Voldi mööda punktiirjoont ja kleebi kokku linnu keha. Lind kleebi pliiatsile puuksad ja -lehed. Seo pliiatsi otstessee niidid. Nüüd võid selle riputada oma laualambi külge.

Tukaanid ja aarapapagoid elutsevad Lõuna-Ameerikas, kakaduud aga Austraalias ja selle lähedastel saartel. Kõik nad toituvad troopilistest puuviljadest ja putukatest, pesitsevad puuõontes.

Joonistanud HELI VEIGEL

TOKO

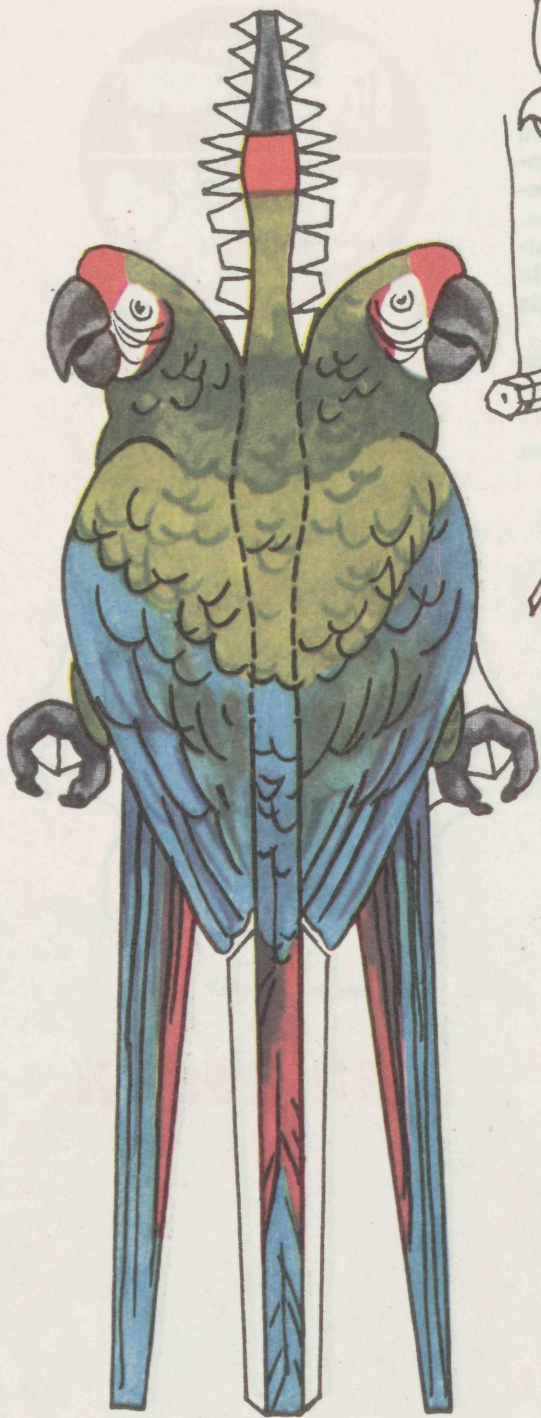

KOLLATUTT - KAKADUU

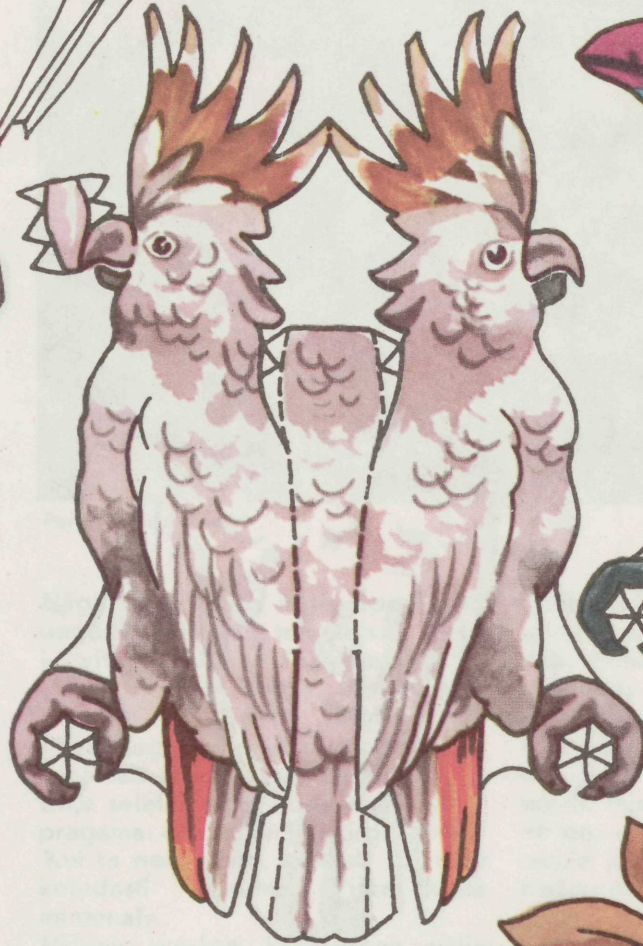
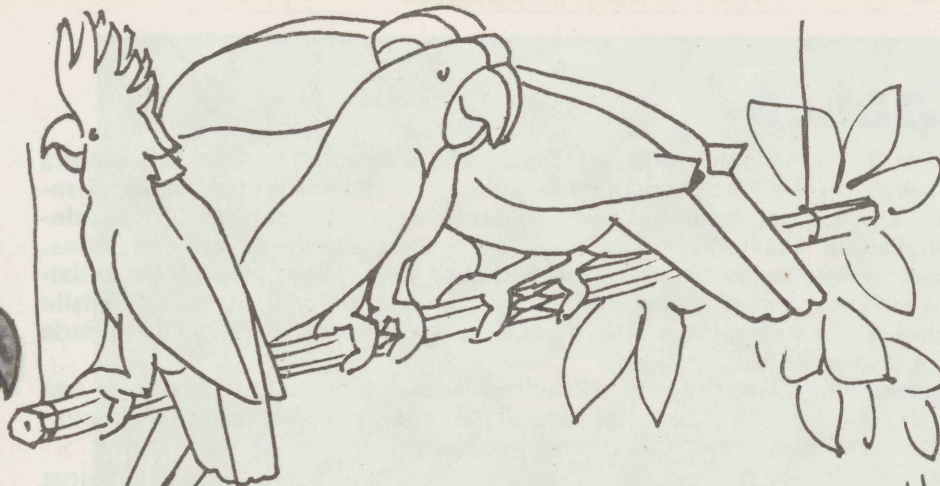

ROHETIIB - AARA

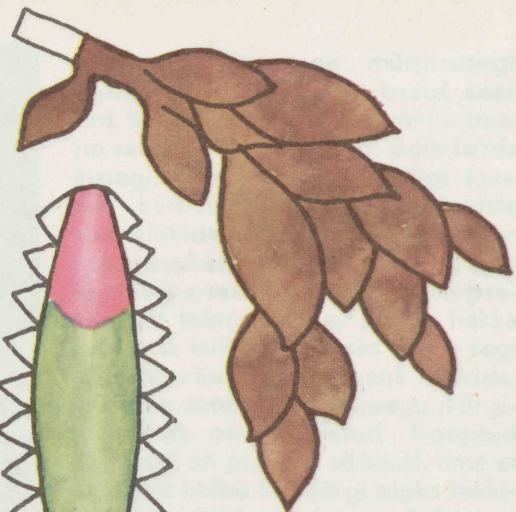

SOLDATAARA

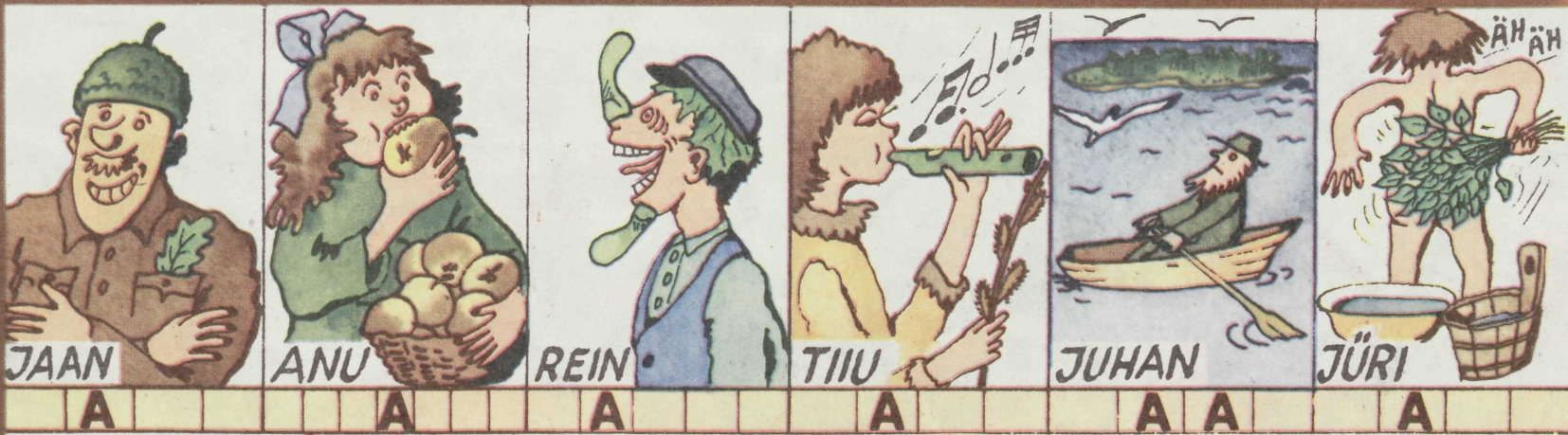

INKA - KAKADUU

VÄÄVELTUKAAN

Esikaanel AVO PAISTIKU joonistus.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пioneрской организации Эстонской ССР «Тäheke» (Звездочка). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 78 000. Заказ 3348.

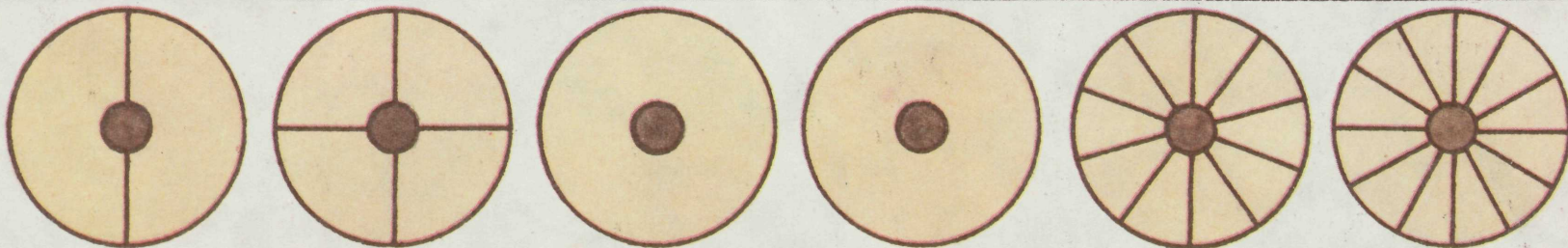

MILLISE SÖNAGA SAAB PILTIDE JÄRGI MOODUSTADA 11 LIITSÖNA!

MILLISE PUU JÄRGI ON NEED INIMESED SAANUD OMA PEREKONNANIME!
KIRJUTA PUU NIMETUS PILDII ALLA RUUTUDESSE.

LEIA IGALE ORNAMENDILE PAARILINE. PAARILISED ON VÄLJA LÕIGATUD ÜHEST PAPERITÜKIST.

KUI PALJU KODARAID TULEB JOONISTADA KAHELE KESKMISELE RATALE, ET NEED SOBIKSID SIIA RITTA.

Joonistanud KURTI VOOL

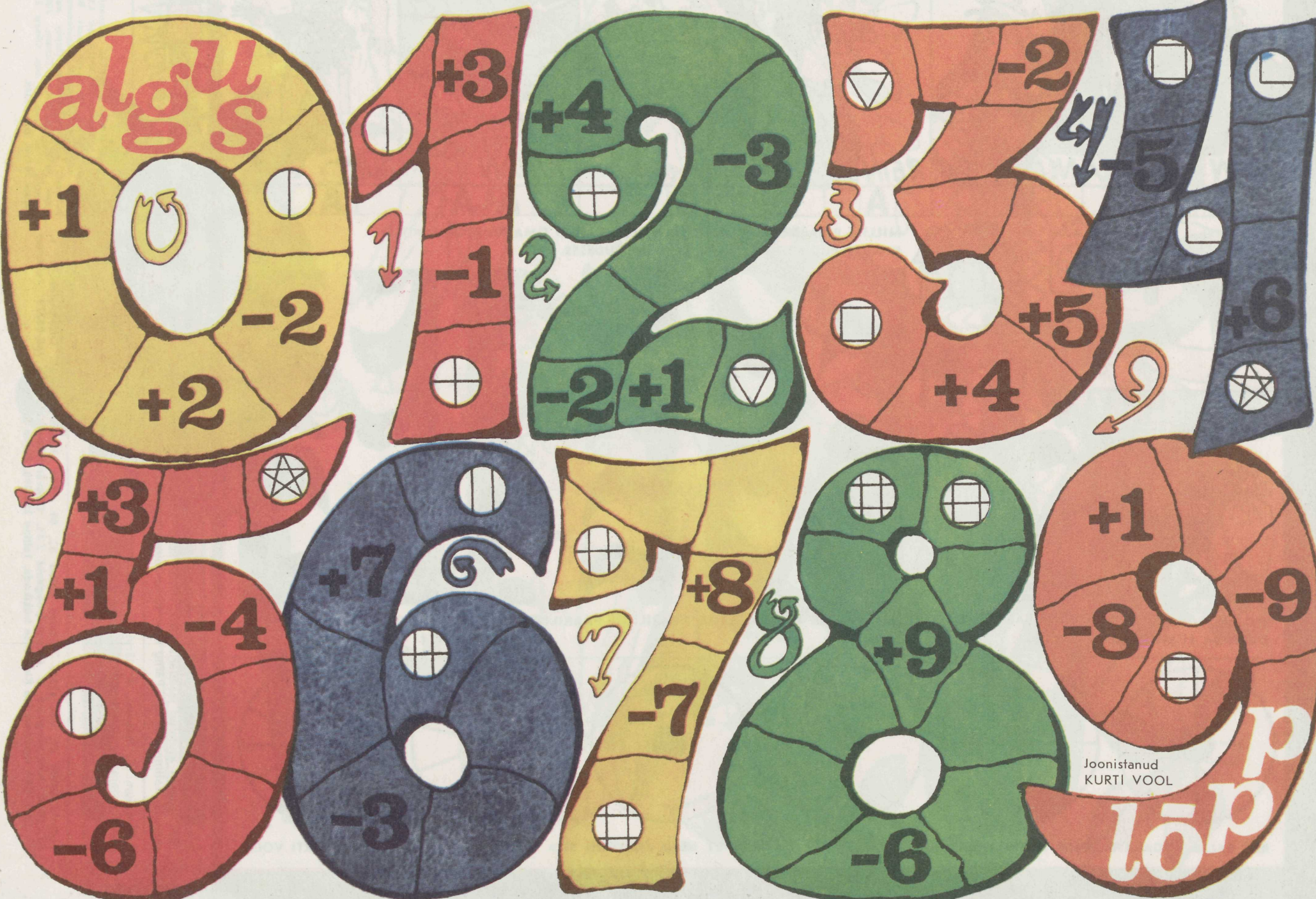
ELKNU Keskmittee ja ENSV Pioneeriorganisatsioon Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 10 1986. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskmittee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Alikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 28. 08. 1986. Trükkida antud 22. 09. 1986. Trükkiaar 78 000. Otsepaaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingvärvitõmmiseid 8,0. MB-08273. Tellimise nr. 3348. EKP Keskmittee Kirjastuse trükkkoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Liida ja lahuta

MÄNGIJA ASETAB OMA NUPU NUMBRILE 0 LAHTRISSE ALGUS JA KÄIB NOOLEGA NÄIDATUD SUUNAS. KUI NUPP PEATUB NUMBRIGA LAHTRIS, SIIS TULEB JÄRGMINE KORD TÄRINGU SILMADELE LIITA (VÕI LAHUTADA) SEE ARV. MÄRK «+» TÄHENDAB LIITMIST, MÄRK «-» LAHUTAMIST. KUI LAHUTADA TULEB TÄRINGU SILMADE ARVUST SUUREM ARV, SIIS TULEB KÄIA TAGASI. ÜHELT NUMBRILT TEISELE ÜLE MINNES JÄLGI HOOLEGA RINGIKUJULISI MÄRKE.

Joonistanud
KURTI VOOL
lõpp